

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

کتاب معلّم

(راهنمای تدریس)

هدیه های آسمان

تعلیم و تربیت دینی

ششم دبستان

وزارت آموزش و پرورش سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی

برنامه‌ریزی محتوا و نظارت بر تألیف : دفتر تألیف کتاب‌های درسی ابتدایی و متوسطه نظری

نام کتاب : کتاب معلم هدیه‌های آسمان ششم دبستان - ۷۴/۵

مؤلفان : فریال آمار، معصومه سلطانی مطلق، ابوذر رضا سلطانی، یاسین شکرانی و سید سجّاد طباطبائی نژاد

آماده‌سازی و نظارت بر چاپ و توزیع : اداره کل نظارت بر نشر و توزیع مواد آموزشی

مدیر امور فنی و چاپ : سید احمد حسینی

صفحه‌آرا : زهره بهشتی شیرازی

حروفچین : کبری اجابتی، فاطمه محسنی

مصحح : علیرضا کاهه، حسین قاسم پور اقدم

امور آماده‌سازی خبر : سپیده ملک ایزدی

امور فنی رایانه‌ای : حمید ثابت کلاچاهی، پیمان حبیب پور

ناشر : اداره کل نظارت بر نشر و توزیع مواد آموزشی

تهران : خیابان ایرانشهر شمالی - ساختمان شماره ۴ آموزش و پرورش (شهید موسوی)

تلفن : ۸۸۸۳۱۱۶۱-۹، دورنگار : ۸۸۳۰۹۲۶۶، کدپستی : ۱۵۸۴۷۴۷۳۵۹،

وب سایت : www.chap.sch.ir

چاپخانه : شرکت افست «سهامی عام» (www.Offset.ir)

سال انتشار و نوبت چاپ : چاپ اوّل ۱۳۹۱

حق چاپ محفوظ است.

مقدمه

کودکی، آغاز حرکت و تلاش برای زیستن است؛ مرحله‌ای که باید آن را به خودی خود، به رسمیت شناخت؛ زیرا کودک، انسانی است مستقل با احساسات و خصوصیات خوب انسانی

با این همه، کودکی، مقدمه نوجوانی، جوانی و بزرگسالی است و اساس زندگی بزرگسالی، به کیفیت این دوره بستگی دارد این کیفیت نیز به چگونگی تعلیم و تربیت در این دوران وابستگی کامل دارد در این دوره است که شخصیت، منش و رفتار کودک (به‌ویژه رفتارهای اجتماعی) و رشد جسمانی، عقلانی و فرهنگی وی بر اثر ارتباط او با سایرین شکل می‌گیرد بی‌دلیل نیست که پیشوایان دینی بیش و پیش از هر چیز، به دوره کودکی توجه داشته و راهنمایی‌های لازم را در این باره ارائه کرده‌اند

امروزه، درس دینی جزء جدایی‌ناپذیر برنامه درسی مدارس ما به شمار می‌رود اهمیت این ماده درسی حتی پیش از انقلاب اسلامی نیز به خوبی احساس می‌شده و کسانی بوده‌اند که با تلاش‌های آنان، نهاد آموزش و پرورش رسمی آن زمان کشور، به گنجاندن ماده درسی با عنوان «دینی»، مجاب می‌شده است در این میان، یاد و خاطره بزرگانی چون استاد شهید مطهری، مرحوم شهید دکتر بهشتی و مرحوم شهید دکتر باهنر همواره برای دست‌اندرکاران نظام آموزشی کشور و دانش‌آموزان و معلمان، زنده و جاوید است شایان ذکر است که آموزش دین به معنای جامع آن، در درس دینی خلاصه نمی‌شود و باید مبانی دینی محور اصلی و غالب نظام آموزشی و برنامه درسی نیز باشد

در سال‌های اخیر، توجه به نیازهای نو در عرصه آموزش دین، رویکردهای جدید در امر آموزش، توجه بیش از پیش به جنبه‌های نگرشی آموزه‌های دینی، لزوم بهره‌گیری از روش‌های نوین در تعلیم و تربیت دینی و به کارگیری تربیت دینی به منظور شکل‌گیری رفتارهای دینی و تقویت احساس دینی از طریق شناخت دین و تفکر در آن و ... — که همه برخاسته و برگرفته از نظرها و پیشنهادهاى آموزگاران مجرب، صاحب‌نظران و کارشناسان امر تعلیم و تربیت است — متخصصان تعلیم و تربیت دینی را بر آن داشته است تا با برنامه‌ریزی دقیق و مطالعه جامع‌الاطراف در این خصوص، دست به کار تهیه برنامه‌ای نوین برای تعلیم و تربیت دینی شوند

در این راستا به دنبال اجرای برنامه درسی ملی در نظام آموزشی، پایه ششم به مقطع ابتدایی اضافه گردید و برنامه‌های آموزشی متناسب با آن دچار تغییر و تحول گردید رویکرد کلی برنامه درسی ملی که روح حاکم بر همه عناصر برنامه و جهت‌گیری کلی آن برنامه را نشان می‌دهد، «فطرت‌گرایی توحیدی» می‌باشد بر اساس رویکرد حاکم، برنامه‌های درسی در کلیه پایه‌ها بر اساس پنج عنصر هدف‌گذاری می‌گردند:

□ تعقل، تفکر و اندیشه‌ورزی

□ ایمان و باور

□ علم و معرفت

□ عمل، کار، تلاش و مجاهدت

□ اخلاق (تزکیه، عاطفه و ملکات نفسانی)

بر این اساس و با توجه ویژه به این عناصر پنج‌گانه، کتاب‌های درسی پایه ششم ابتدایی به صورت جدید التالیف و با محتوایی

تکمیلی نسبت به سایر پایه‌ها به رشته تحریر درآمده و در پی آن نیاز و ضرورت تألیف کتاب راهنمای معلم برای کتاب‌های گوناگون این پایه احساس گردید. راهنمای معلم همچون پلی ارتباطی میان برنامه‌ریزان و مؤلفان از یک سو و معلمان از سوی دیگر تلقی می‌شود. بر این اساس تألیف کتاب راهنمای معلم هدیه‌های آسمان؛ پایه ششم ابتدایی در دستور کار گروه تعلیم و تربیت دینی قرار گرفته و در دو بخش تنظیم گردید:

◆ بخش اول کلیات می‌باشد که در دو فصل تنظیم شده است:

❖ فصل اول: اصول حاکم بر برنامه درسی

❖ فصل دوم: ارزشیابی^۱

◆ بخش دوم؛ راهنمای تدریس می‌باشد که مشتمل بر اهداف درس، توضیحی مختصر درباره محتوا، شیوه‌های تدریس،

ارزشیابی، نکات پنهان در نوشته‌ها و تصاویر درس و بوده و در سه فصل تنظیم شده است:

❖ فصل اول: نکات کلی درباره آموزش‌های مربوط به موضوعات کتاب هدیه‌های آسمان

❖ فصل دوم: ساختار محتوای آموزشی دروس هدیه‌های آسمان

❖ فصل سوم: راهنمای تدریس (توضیحات مربوط به هر درس)

گروه درسی تعلیم و تربیت دینی بر اساس اهداف مصوب شورای عالی آموزش و پرورش در دوره ابتدایی و اسناد تحولی آموزش و پرورش، اهداف پایه ششم ابتدایی را در ده حوزه موضوعی و در هفده درس تدوین نمود. این کتاب شما را در روند تدریس این دروس یاری می‌نماید.

dini-dept talif sch ir

(برگرفته از راهنمای برنامه درسی دوره ابتدایی گروه درسی تعلیم و تربیت دینی)

۱- جهت کسب اطلاعات بیشتر پیرامون اهداف کلی درس تعلیم و تربیت دینی، اهداف و مفاهیم تلفیقی سایر دروس دوره ابتدایی با درس هدیه‌های آسمان، جدول اهداف و نیز وسعت و توالی مفاهیم پایه‌های ابتدایی، اصول کلی روش تدریس دینی، ویژگی‌های روان‌شناختی دانش‌آموزان در دوره ابتدایی، نقش و مسئولیت خانواده و معلم در تربیت دینی، مواد تعلیمی و تربیتی در برنامه درسی دینی و سایر موضوعات در این راستا می‌توانید به این دو منبع مراجعه نمایید: راهنمای برنامه درسی دوره ابتدایی، مصوب شورای عالی آموزش و پرورش و نیز: مبانی و روش تدریس تعلیم و تربیت دینی در دوره ابتدایی، درسنامه دوره‌های تربیت معلم رشته آموزش ابتدایی منتشره از سوی سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی.